

od skupnega stanovskega dela, nasprotno, njegov namen je ravno osredotočenje sil. Dom ni namenjen samo učiteljicam, saj imamo v načrtu prav tako internat za učiteljske hčerke, in bi torej služil tudi učiteljskim družinam. — Glede izjav nekaterih tovarišic, ki so izstopile iz članstva, češ, da se ne strinjajo z načeli, ki jih članice zadruga javno zastopajo, izjavlja tov. načelnica sledeče: Zadruga kot gospodarska ustanova nikjer ne nastopa s kakimi načelnimi izjavami, ker to ne spada v njen delokrog. Prižadeva si pa pridobiti vse tovarišice, bodisi tega ali onega svetovnega nazora. Dom naj bi bil skupen vsem tovarišicam, saj imamo vendar toliko skupnih interesov in skupnih težav, ki jih bomo premostile, če bomo složne. — Predlaga, da bi poiskala naša zadruga stikov z ženskimi odseki, ker upa, da bi se potom njih zbudilo med tovarišicami večje zanimanje za naš »Dom«. — Končno je pozvala tov. načelnica navzoče članice, naj bi se izrekle o predlogu glede ustanovitve posojilnice v okviru naše zadruga, o čemer se je razpravljalo že na božičnem sestanku. Ponovno so se razmotrivali razlogi, ki govorijo za in proti ustanovitvi, nato pa so zborovalke soglasno odklonile predlog.

Tajnica tov. Herenova je poročala, da je imela zadruga v preteklem poslovnem letu 10 rednih in 1 izredno sejo, na katerih se je razpravljalo o tekočih zadevah zadruga. Po svojih zastopnicah se je zadruga udeleževala rednih seji JZZ in seji Gospodarskega sveta JUU. Dalje se je udeležila ustanovnega občnega zbora Pedagoškega društva v Ljubljani, občnega zbora Zveze slovenskih zadrug, Učiteljske hranilnice in posojilnice, čajanke na čast pisateljice ge. Marice Bartolove, bivše učiteljice, ob priliki njene 70. letnice. — Zavetišče Marije Mehle, ki se vzdržuje iz raznih podpor, podeljenih na prošnje naše zadruga, poseča letos 55 učenk I. dekliske meščanske šole. Od teh dobiva 20 najubožnejših brezplačen obed, nadzorujejo jih pa

učiteljice imenovane šole. — Akcija za nabiranje kamnov se je nadaljevala in smo pridobile zopet nekaj podpisov tovarišic.

V imenu nadzorstva je poročala tov. Gregoričeva, blagajniško poročilo pa je podala tov. Levčeva. Prečitalo se je tudi revizijsko poročilo Zveze slov. zadrug. Soglasno je bil sprejet predlog o razrešitvi z zahvalo in pohvalo za načelstvo in nadzorstvo.

Nato je predavala tov. Marija Pleškova o temi: »Naloga učiteljice za povzdigo tujskega prometa«. V referatu, ki je zbudil med poslušalkami veliko zanimanja, je govorila o nedostatkih in potih k izboljšanju o tej važi naši gospodarski panogi. Treba pa je sodelovanja in podpore še raznih drugih faktorjev, ker drugače ne more imeti delo učiteljice onih uspehov, ki so za tujsko-prometne kraje nujno potrebni. Na splošno želijo zborovalke bo predavanje tudi objavljeno. Soglasno se je sklenilo, naj naša zadruga na občnem zboru Banovinske ženske zveze stavi naslednje predloge:

1. Na ženskih učiteljskih šolah se mora uvesti praktičen gospodinjski pouk.

2. V tujsko-prometnih krajih bi morala imeti vsaka šola šolsko kuhinjo z inventarjem za praktičen gospodinjski pouk.

3. Koče in gorske gostilne se ne smejo dajati v najem prosilcam brez strokovne izobrazbe. Tudi se gostilniških koncesij ne sme dovoliti strokovno ne kvalificiranim osebam.

Dosedanja tajnica tov. Marija Herenova zamenja svoje odborniško mesto s tov. Marijo Lapajne, članico načelstva, ki prevzame odslej tajniške posle.

Z obžalovanjem vzamejo zborovalke na znanje odstop zaslužne tovarišice Vite Zupancičeve, ki je bila vsa leta članica in odbornica Društva učiteljic, kakor tudi zadruga Dom učiteljic. Kot naša častna članica pa bo še nadalje po možnosti posečala naše seje. Na njeno mesto je bila soglasno izvoljena tovarišica Marija Prezljeva.

Učiteljski pokret

Z velikonočnega instruktorskega tečaja

Instruktorski tečaj, ki se je v dneh 25. in 26. marca vršil v Mariboru, je na lep način dokazal, kako pravilno smo započeli naše delo in kako tesno nas zadane naloge vežejo v trden kolektiv, ki se najmanj ne straši zaprek in težav, postavljenih na pot k našim ciljem: za boljše šolo, za sodobnim zahtevam odgovarjajočo vzgojo slovenske mladine, za boljši položaj slovenskega učitelja, za lepšo bodočnost slovenskega otroka. Kljub visokemu datumu, kljub skrajno slabemu vremenu, kljub bližajočim se praznikom se je zbralo lepo število tovarišic in tovarišev v šoli v Razlagovi ulici. In kar je najvažnejše: udeleženci niso bili navadni tečajniki, ki pasivno sprejemajo predavateljeve konstatacije, z ozirom na bon ton izploskajo svoje odobravanje ter se razidejo. Ne! Udeleženci tega tečaja so bili vsi brez izjeme aktivni sodelavci, ki so s svojim sodelovanjem držali dejanje tečaja v stalni napetosti. In še je bilo premalo časa. Mnogokaj bi se moralo še rešiti. Zato ni čudno, da se je ob koncu tečaja spontano pojavila želja: Še se moramo sniti! Čimprej!

Udeleženci so bili skoraj iz vseh srezov štajerskega dela Slovenije; iz kranjskega dela dva (logaški in kamniški srez). Mlade hrvatske tovarišice je zastopal tov. Vinko Sonjara. Nobene zastopnika ni poslal odsek Učiteljskega pokreta pri sekciji v Ljubljani.

Ob določeni uri je predsednik mariborske delovne edince tov. Majhen otvoril tečaj s kratkim nagovorom in pozdravom. Posebno toplo je pozdravil tov. V. Sonjara, ki se mu je zahvalil za pozdrav ter izrekel simpatije hrvatskih tovarišev, saj nas veže isto stremenje, isti cilji. Poudaril je potrebo čim tesnejšega sodelovanja, kajti to sodelovanje more roditi le dobre sadove, predvsem pa medsebojno izpopolnjevanje. Izjavo tov. Sonjara so udeleženci tečaja sprejeli z velikim odobravanjem.

Nato je povzel besedo tov. Martin Mencej. V precizno zasnovanem govoru je obrazložil važnost in pomen duševnega raziskovanja otroka. Ta pomen so uvideli že pri vseh kulturnih narodih, le pri Slovencih se ta važna panoga praktične psihologije konsekventno zanemarija. V tem pogledu smo Slovenci celo med Jugoslavnimi na zadnjem mestu, kajti celo poklicni slovenski činitelji do sedaj še niso dali nobene pobude za tovrstno delo. Tudi na tem polju si mora slovenski učitelj sam pomagati. Referent je orisal historični razvoj skale testov za psihološko preizkušnjo po Binet-Simonu in Bobertagu ter omenil za služe nekaterih srbskih znanstvenikov na tem polju. Nato je praktično pokazal, kako se s pomočjo testov dožene inteligentna stopnja otroka. Referat je zaključil s sledečimi konstatacijami:

Psihološko raziskovanje, bodisi individualno bodisi kolektivno, je delikatna posla, ki ne trpi nobene površnosti in šarlatanstva.

Kdor hoče s pridom in zanesljivo psihološko raziskovati, se mora v ta namen pripraviti v laboratoriju ali vsaj s temeljitim študijem zadevne literature.

Testiranje ni edina pot k ugotavljanju inteligentnega standarda otroka. Ono je samo nujen eksperiment, ki naj potrdi učiteljeva opazovanja.

Duševno raziskovanje ne sme biti samemu sebi namen.

Po referatu se je razvila živahna diskuzija, v katero so posegli tov. Jurančič, Vranc, Ledinek, Segula, Majhen, Hudales in drugi. Debata je ugotovila predvsem praktične posledice duševnega raziskovanja otroka, ki so v glavnem sledeče:

Dosedanje skale testov so plod dolgotrajnega dela in eksperimentov, vendar so nastale v okoljih, ki so našemu otroku tuja. Zato jih moramo uporabljati le kot obče norme, ne pa kot absolutno zanesljivo sredstvo. Skale testov, ki odgovarjajo okolju, v katerem živi slovenski otrok, bodo nastale vzporedno pri raziskavanju, kakor se je to že zgodilo, n. pr. v Srbiji. Čim pa bomo ugotovili inteligentni standard slovenskega otroka, nam bo mogoče postaviti konkretne predloge glede učnih načrtov, glede načina pouka in glede smotrne ureditve šolskega življenja sploh.

Popoldan je tov. Oskar Hudales referiral o tem, kako izračunamo rentabilnost kmečkoga posestva. Uvodoma je opozoril, da si našega načrta za raziskavanje podeželja ne smemo v toliko napačno tolmačiti, da bi ugotavljali rentabilnost vseh posestev na raziskovalnem področju. To bi sicer bilo idealno, nujno potrebno pa ni. Zahtevalo bi tako delo ogromnega časa in energij. Nujno je le, da raziščemo po tri karakteristična posestva z ozirom na velikost in kategorijo zemlje. Pač pa je pojem »velikost posestva« popolnoma relativen in ga je treba določiti z ozirom na krajevne prilike. S pomočjo teh šestih primerov je mogoče tipizirati vsa ostala v okolju, kar popolnoma zadostuje. Nato je referent praktično pokazal, kako se rentabilnost izračuna, katere činitelje moramo pri sestavi bilance upoštevati, ter dal še nekatera nadaljna navodila za tehniko tega dela. Omenil je, da bi bila najboljša ona bilanca, ki bi jo dotični kmet sam sestavil, s pomočjo dnevnih zapisov v teku enega leta. Marsikje bo to mogoče, drugače pa naj se bilanca sestavi v razgovoru s kmetom. Tudi ta bo precej točna, saj kmetova bilanca ni tako komplicirana, kakor ona kakega pridobitnega podjetja. Referent je dokazal, da so vsa dosedanja razglabljanja v ekonomskem in socialnem položaju našega podeželja, v katerem se slovenski otrok duševno oblikuje, idealistična, neznanstvena in neresna, ker ne upoštevajo točnosti progresivnih znanstvenih zaključkov.

Zopet se je po referatu razvila živahna debata, v kateri so sodelovali tov. Jurančič, Mencej, Segula, Zupancič, Kontler in drugi. Tov. Kontler je bil mnenja, da tako raziskovanje ne spada v kompetenco učiteljskega dela in da ga bo skoro sigurno izvršila snujoča se kmetijska zbornica. Na to opombo so debaterji živahno reagirali ter ugotovili sledeče:

Res ni raziskovanje podeželja naša naloga, toda slabe izkušnje preteklosti nam dokazujejo, da se na take prognoze ne smemo zanešiti. Mi bi bili zelo hvaležni, če bi nam tega posla ne bi bilo treba opravljati, toda do danes niti najvišji slovenski znanstveni zavod, univerza, v teku 19 let svojega obstoja ni pokazal niti najmanjše volje, niti dal kake iniciative, da se to raziskovanje izvrši. Prav tako ne bo tega naredila bodoča kmetijska zbornica, ki bo samo drug naslov za sedanjo kmetijsko družbo, ki je že tudi imela sto let časa, da slovensko podeželje gospodarsko in socialno razišče. Zato smo sedaj poklicani mi učitelji, da to nalogo izvršimo. Preko nje ne moremo, če hočemo do kraja spoznati vse tiste faktorje, ki vplivajo na psihični razvoj slovenskih otrok.

Program prvega dne je izčrpal tov. Mencej, ki je dal nekaj navodil, kakšno pot naj ubere raziskovalec industrijskega kraja. Poudaril je potrebo zadevne literature. Sam je sestavil seznam teh del, ki ga bo mariborska

delovna edinica sproti izpopolnjevala v stanovskem glasilu. Oglašil se je še tov. Jurančič, ki je z zanimivimi grafičnimi slikami pokazal, kako družabne in ekonomske prilike vplivajo na gibanje rojstev in smrti ter na razmerje med številom zakonskih in nezakonskih otrok.

Naslednji dan tečaja je bil posvečen organizacijskim zadevam. Posamezne delovne edince so poročale, kako so začele z delom na terenu in kako so ga organizirale. Videti

Najboljša, najlepša izbira in skrajno nizke cene spomladanskega volnenega blaga za plašče, kostume, kompleje in obleke. Pralno blago in čudovito lepe svile. Za cenj. učiteljstvo posebne plačilne ugodnosti

je bilo, da so začetne težkoče že premagane in da sta n. pr. mariborska in ptujška delovna edinica že sredi temeljitega dela. Zborovalci so razpravljali še o publiciranju člankov v pokroveti rubriki »Učiteljskega tovariša« in o odnosih do sekcije.

H koncu je govoril še tov. V. Sonjara, ki je izjavil, da odhaja v Zagreb z novimi pobudami in trdno vero v uspeh slovenskega in hrvatskega učiteljskega pokreta, nakar je tovariš predsednik zaključil lepo uspeli tečaj.

A. ŽLENDER
manufaktura za dame in gospode
Ljubljana — Mestni trg 22

Splošne vesti

— Ekskurzija na mednarodni učiteljski kongres in svetovno razstavo v Parizu je zagotovljena. Udeležencev bo po dosedanjih prijavah, ki pa še niso zaključene, okrog 80. Iz Ljubljane odpotujemo preko Avstrije in Nemčije in si spotoma ogledamo slikoviti Salzburg ter živahni München, kjer bomo tudi prenočili. Za Pariz imamo na razpolago 6 dni, kar bo dovolj, da si ga lahko dobro ogledamo. Predvidenih je tudi nekaj izletov v zgodovinsko okolico. Vračali se bomo preko Švice, kjer se ustavimo najprej v Ženevi, naslednjega dne pa v Zürichu. V obeh mestih nas čaka prenočišče. Vožnja ob divnem ženevskem jezeru in med orjaškimi švicarskimi gorami je nekaj edinstvenega in nepozabnega. Tudi za Innsbruck in okolico imamo na razpolago nekaj ur. Potem pa naravnost proti domu z vso kopico bogatih spominov, ki jih bomo radi obujali leta in leta. — O podrobnostih, ki jih še izdeluje odsek, se pogovorimo v prihodnjih številkih »Učit. tovariša«. Kdor se namerava še prijaviti, naj ne okleva, ker preko 100 udeležencev ne bomo sprejeli. Takih ugodnosti, kakor jih bomo imeli mi, gotovo ne bo deležna nobena druga ekskurzija.

— Pedagoška centrala v Mariboru priredi v dneh od 12. do 17. aprila 1937. v dvorani Ljudske univerze VI. pedagoški teden, ki bo obravnaval nekatera pereča vprašanja naše srednje šole: Bistvo in zgodovinski razvoj srednje šole do današnje dobe. Prof. Jan Sediv. — Higijenske prilike na naših srednjih šolah. Zdravnik dr. Fr. Pavlič. — Šolska umrljivost ali repetitivnost na naših srednjih šolah. Prof. dr. Fr. Crnek. — Reforma sprejemnega izpita za I. razred srednje šole. Vadv. učit. Alf. Kopriva in prof. dr. Rud. Perhavec. — Poenotenje šolstva, klic naše dobe in naloga bodočnosti. Prof. G. Silih. — Vprašanje srednješolskih učbenikov. Dr. Jak. Solar, prof. na gimn. v Št. Vidu pri Ljubljani. — Začetek predavanj dnevno ob 20. uri.

— »Roman o Prešernu«, nova knjiga Ilke Vaštetove izide v začetku maja. Glej subskribcijske cene v naročnici med današnjimi inserati. — Knjigotržna cena bo za 25 % višja. Priporočamo tovarišem in tovarišicam, da se poslužijo subskribcijske cene in naročijo pravočasno zanimivo knjigo. Knjige se razpošljejo po prejemu plačila.

— Koper 1907. Na 25 letnici smo sklenili, da se letos sestanemo v Celju. Torej pripravite se! Mislim, da bi bil najboljši čas med 10. in 15. julijem. Vabim tudi one sošolce, ki niso z nami maturirali. Tovariš Cirković mi sporoča, da pridejo tudi sošolci Hrvatje. — Drago Hudč.

— Adolf Zeman: »Polkovnik Svec«. V zadnji številki je bilo na tem mestu pomotoma navedeno, da stane knjiga 80 din. Pravilno bi se moralo glasiti: Cena knjigi je 65 dinarjev.

— Za Materinski dan imam rokopise pesmi in prizorov ter igrice: »Iz ljubezni do mamice« ter »Pri dobrosrčnih palčkih (za dan podmladka). Razpošiljam jih proti vna-

prejšnjemu plačilu: 2 prizora 12 din, 1 igrice 15 din. Marija Grošelj, Ljubljana, Mladika.

— Proslava »Dneva Podmladka Rdečega križa« se bo vršila v Ljubljani letos v nedeljo, 25. aprila v veliki filharmonični dvorani od pol 11. do 12. dopoldne. Obsegala bo akademijo, ki bodo na njej sodelovale skoro vse v Podmladku Rdečega križa organizirane ljubljanske šole. Prosvetni odsek sekcije pri dravskem banovinskem odboru društva Rdečega križa je izvršil zanjo domala že vse predpriprave. Šolski odbori so tudi že večinoma naštudirali najavljene točke zelo pestrega programa. Cenjeno občinstvo že danes opozarjamo na to prireditve.

— Hranilne vloge pri hranilnicah so v januarju 1937. narasle za 12,8 mil. din. Po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani so narasle vloge pri slovenskih hranilnicah v januarju t. l. za 12,872,517 din. Medtem ko so znašale 31. decembra 1936. skupaj 999,792,593, so znašale 31. januarja 1937. skupaj 1,012,665,110 din. Del prirastka tvorijo sicer obresti za leto 1936., ki so pri nekaterih hranilnicah že pripisane glavnic, vendar je prirastek večinoma pravi prirastek vlog. — Če izpustimo hranilnice, pri katerih so narasle vloge le zaradi pripisa obresti, opazimo prirastek vlog na knjižice pri 7 hranilnicah, prirastek vlog v tekočem računu pa pri 12 hranilnicah (od 20, ki vodijo tekoče račune) ter prirastek vseh vlog pri 9 hranilnicah. Število vlagateljv na knjižice je naraslo pri 8 hranilnicah, število vlog v tekočem računu pa pri 5. Skupno število vlagateljv pri vseh 30 hranilnicah iznaša 138,349. — Te številke vsekako dokazujejo, da se zaupanje v hranilnice in v denarne zavode v obče polagoma vrača.

ZALOŽBA »SODOBNOSTI«

Prospekt, ki ga prilagamo današnji številki lista, napoveduje novo slovensko založbo. Od takih, ki so bile ustanovljene v zadnjem desetletju in preplavile slovenski knjižni trg s prevodi tujih del, se nova razlikuje po dveh posebnostih: da napoveduje le slovenske izvirne knjige in da so jo ustanovili pisatelji sami.

Krog piscev okoli revije »Sodobnost« je znan naši javnosti po svojem nastopu pred petimi leti ko je odpovedal sodelovanje pri »Ljubljanskem Zvonu«. Nova revija, ki so jo nato ustanovili, družji danes vrsto odličnih esejstov in leposlovecv, ker so se starejšim pisateljem pridružili skoro vsi predstavniki mlajše generacije: Miško Kranjec, Ciril Kosmač, Filip Kalan, kmečki pisatelj Prežič Voranc in drugi. Ko sedaj razširjajo svojo založbo tudi na izdajanje knjig, jih vodi misel, da se otresejo računov založnikov, ki s prevodi zaslužijo več kot bi z izdajo slovenskih knjig in dvignejo nivo slovenskega romana in esejja.

Obe deli, ki ju za to leto napovedujejo, bosta aktualni, saj obravnavata najbolj žive probleme današnje družbe, in obenem visoke umetniške vrednosti. Zato jo tudi priporočamo našemu učiteljsstvu.

Kaj vse pišejo o učiteljsstvu, šoli, prosveti in JUU

— »Nobena žena se ne more strinjati z amandmanom o učiteljicah. Mi žene moramo biti braniteljice družine in morale. Amandman je sicer že sprejet, toda mi lahko prosimo gospoda prosvetnega ministra, da se to popravi prihodnje leto.« Tako so poudarjale zborovalke na občnem zboru Beograjskega ženskega društva. (»Politika«, 12. aprila.)

— Minister Janković napoveduje zvišanje uradniških plač. V osrednjem učiteljskem klubu JRZ v Beogradu je dejal minister med drugim: Uradniški stan je moral pred letom prenesti žrtev, ko so mu bile znižane plače. Doprinesel je to žrtev in ni ropotal. Mi bomo to upoštevali in brž, ko nam bodo razmere dopuščale, bomo z ozirom na dvig cen zboljšali uradništvu njegov položaj. (»Slovenec«, 13. IV.)

— O inteligentnosti pri mladini je govoril dr. Karel Ozvald v ciklu predavanj »Pedagoškega društva«. Iz predavanja posnemamo: Največja lastnost inteligentnosti je iznajdljivost. Ta lastnost pa nima domovinske pravice samo pri boljših slojih, pač pa je lahko tudi last najpreprostejšega delavca. Po dosedanjem opazovanju je med našo šolsko

mladino 50 do 60 % normalno inteligentnih, 20 do 25 % pa jih je manj inteligentnih (1 do 2 % izredno) in 20 do 25 % pa jih je manj inteligentnih (1 do 2 % slaboumnih). »Slovenski dom«, 12. IV.

— Pedagoška centrala priredi od 12. do 17. IV. v dvorani ljudske univerze v Mariboru svoj VI. pedagoški teden.

— V Mozlju na Kočevskem je bil do sled en slovenski in dva nemška razreda. En nemški razred so zaprli in izpremenili v slovenskega. (Gottscheer Z., 10. IV.)

— Slovenska beseda od 9. IV. kritizira v Domačih pomenkih občinsko upravo v Ljubljani, da je proklala parcelo, ki je bila namenjena za vodmatsko šolo.

— Glede poenotenja šolskih knjig, ki se naslanja na zakon o narodnih šolah, polemizira »Slovenska beseda« s »Slovencem« in pravi, da je izšel ta zakon pod vladno Pera Živkovića, ampak v času, ko je bil v tej vladi tudi g. dr. A. Korošec.

Isti list polemizira tudi z »Domoljubom«, ki trdi, da podpirajo centralizem tudi sloven-